

UN ILUSTRU SAVANT DIN BREASLA ENERGETICIENILOR ACADEMICIANUL VITALIE POSTOLATI LA 80 ANI

Născut la 19 iulie 1937 în satul Țekinovka din regiunea Vinița a Ucrainei.

Energetician, domeniul științific: electroenergetica și termoeenergetica.

Doctor în științe tehnice (1968), doctor habilitat în științe tehnice (1988). Membru corespondent (1994) și membru titular (2007) al Academiei de Științe a Moldovei.

La data de 19 iulie, comunitatea științifică din Republica Moldova a celebrat cea de-a 80-a aniversare de la nașterea academicianului Vitalie Postolati, ilustru cercetător și inginer, reprezentant remarcabil al breslei energeticienilor care și-a adus contribuția inestimabilă la dezvoltarea sistemului energetic al Republicii Moldova.

Destinul viitorului academician a fost legat de la bun început de dezvoltarea sistemului energetic al Moldovei, adolescența și împlinirea personalității sale coincid cu începuturile energiei moldovenești. Într-o oarecare măsură, și vatra părintească a determinat această alegere a savantului, cea mai apropiată instituție de învățământ profesional de locurile natale, satul Țekinovka din regiunea Vinița a Ucrainei, fiind Colegiul de mecanizare și electrificare a agriculturii din Soroca, o instituție de învățământ cu o istorie de peste un secol. Anume la această instituție s-a început formarea profesională a academicianului Vitalie Postolati, care a continuat la Facultatea de Electrificare a Institutului de Mecanizare și Electrificare a Agriculturii din Melitopol (Ucraina), pe care a absolvit-o în anul 1961 la specialitatea „Electrificarea proceselor de producere în agricultură” cu conferirea calificării de inginer-electrician.

De aici începe acumularea unei importante experiențe ingineresti prin angajarea în câmpul muncii în funcția de maestru la Rețelele electrice de distribuție din Strășeni, mai apoi la Centrala Electrică Raională de Stat Moldovenească (CERSM) în perioada 1962–1966, unde a activat ca șef interimar al Laboratorului de electricitate și ca șef de echipă în hala „Electricitate” a Centralei. Astfel, începutul carierei de energetician a coincis cu punerea în funcțiune a uneia dintre cele mai

mari centrale termoelectrice din regiune.

Tânărul inginer Vitalie Postolati a sesizat chiar la începutul carierei importanța componentei științifice în dezvoltarea energiei, ceea ce l-a determinat să-și continue studiile la doctorat în Secția de Cibernetică Energetică a Academiei de Științe a Moldovei (AȘ a RSSM la timpul respectiv). Dar geografia afirmării savantului Vitalie Postolati este mult mai vastă, cuprinzând Moldova, Ucraina, Rusia și alte țări. În particular, studiile de doctorat au continuat și prin delegarea sa la Catedra de Sisteme electrice a Institutului Energetic din Moscova, o prestigioasă instituție de învățământ și cercetare în domeniu.

La un an după absolvirea doctoranturii, în 1969, a susținut teza de doctor în tehnică cu tema „Cercetarea regimurilor liniilor semideschise dirijate”, care a pus bazele unei noi direcții de cercetare, recunoscute în prezent de întreaga comunitate științifică – „Liniile electrice dirijate cu autocompensare”. Tânărul savant Vitalie Postolati a reanimat tema de cercetare legată de liniile electrice de tip deschis, explorarea căreia a început în anii '20 ai secolului trecut, dar a fost dată uitării pentru aproape o jumătate de secol. Teza de doctor habilitat susținută în 1988 la Institutul de Electrodinamică a Academiei de Științe din Ucraina cu tema „Bazele teoretice și principiile creării liniilor electrice dirijate cu autocompensare” reprezintă o nouă etapă importantă în dezvoltarea acestui domeniu al energiei.

Activitatea ulterioară, după revenirea de la Institutul de Energetică din Moscova la Academia de Științe a Moldovei, a fost direct legată de dezvoltarea și instituționalizarea domeniului de cercetare a energiei la AȘM. A fost secretar științific al Secției de Cibernetică

că Energetică a AȘM din 1969. În anul 1973 a fondat Laboratorul Liniei Electrice Dirijate, care activează cu succes până în prezent. Din 1981 a ocupat funcția de șef al Secției de Cibernetică Energetică, din 1986 – de director al Secției, iar din 1990 – de director al Institutului de Energetică al AȘM. În 1992 a fost ales în calitate de membru corespondent al AȘM, iar în 2007 a devenit membru titular al AȘM. Academicianul Vitalie Postolati a condus Institutul de Energetică până în anul 2010 cu o întrerupere între anii 1997-2004, când a ocupat importante funcții guvernamentale.

Rezultatele cercetărilor efectuate în Laboratorul Liniei Electrice Dirijate, fondat de către omagiat, sunt recunoscute la nivel internațional, datorită îmbinării armonioase a componentelor teoretice și aplicative. Aceste rezultate s-au materializat în linii electrice de construcție inovativă cu capacitate sporită de transport a energiei, cu o fiabilitate sporită de funcționare și cu un impact redus asupra mediului. Primele implementări ale acestor rezultate datează din 1973, când în apropierea localității Bubuieci fusese construită prima linie electrică cu tensiunea 10 kV, elaborată în laboratorul Liniei Electrice Dirijate. A urmat punerea în funcțiune a liniei experimentale LEDA 35 kV în localitatea Holercani în 1975, a liniei experimentale LEDA 110 kV Bălți-Beliceni-Brânceni Noi în 1979, a Stației de testare a liniilor electrice de tensiune înaltă în 1979. Fiabilitatea acestora și a altor linii elaborate de către academicianul Vitalie Postolati a fost demonstrată pe parcursul a 45 de ani de exploatare.

Personalitate cu viziuni complexe și multilaterale asupra dezvoltării domeniului energetic, aria preocupărilor sale științifice este vastă. Activitatea de cercetare a academicianului Vitalie Postolati nu se limitează doar la problematica LEDA. Abordează diverse probleme ale energiei, inclusiv ale electroenergiei și termoelectricității, sistemelor electrice și centralelor electrice, transportului și distribuției energiei electrice, regimurilor de funcționare a rețelelor termice magistrale, eficienței funcționării sistemului energetic al Moldovei. Participă la elaborarea scenariilor de interconexiune cu sistemele electroenergetice ale Ucrainei și României, se ocupă de crearea stocurilor subterane de gaze naturale pentru sporirea siguranței de alimentare cu combustibil în perioadele de criză, de aspecte economice și ecologice ale energiei, de conservarea energiei și valorificarea surselor regenerabile de energie. Academicianul Vitalie Postolati este fondatorul și promotorul unei direcții științifice de o importanță deosebită pentru Republica Moldova – Securitatea energetică.

O altă componentă importantă a activității academicianului Vitalie Postolati constă în implicarea în

procesul educațional și transmiterea cunoștințelor către noua generație de cercetători. Importanța acestei activități a conștientizat-o chiar la începutul carierei, atunci când a venit cu inițiativa de înființare a Colegiului energetic din Dnestrovsk, instituție care funcționează până în prezent. Înființarea și dezvoltarea școlii științifice „Linii electrice dirijate cu autocompensare”, în cadrul căreia au fost elaborate și susținute șase teze de doctor și două teze de doctor habilitat, reprezintă o altă finalitate a acestei activități. Aici trebuie de menționat că tematica liniilor electrice dirijate cu autocompensare, inițiată de către academicianul Vitalie Postolati, este dezvoltată și de către reprezentanții altor școli științifice, fiind susținute cu succes 28 de teze de doctor. O amplă activitate a fost desfășurată și ca președinte al comisiilor de stat pentru susținerea examenelor, tezelor de licență, masterat, doctorat, în colaborare cu diverse instituții de învățământ, precum Universitatea Tehnică a Moldovei, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, Universitatea din Tiraspol etc. Ca expert recunoscut la nivel internațional, academicianul Vitalie Postolati a participat în calitate de referent oficial, membru sau președinte la numeroase ședințe ale Consiliilor Științifice Specializate de susținere a tezelor de doctor sau de doctor habilitat în țară și peste hotarele ei (Moscova, Sankt-Petersburg, Novosibirsk, Irkutsk, Krasnoiarșk, Kiev, Minsk etc).

Sensibilizarea publicului larg asupra problemelor energiei este o altă preocupare a academicianului Vitalie Postolati. Are o activitate fructuoasă în calitate de fondator de reviste științifice, redactor al culegerii tematice *Linii electrice dirijate*, redactor-șef al revistei *Problemele energiei Regionale*, membru al colegiilor de redacție al unor reviste din Rusia și Ucraina, organizator al câtorva ediții ale Conferinței Internaționale „Energetica Moldovei”.

Experiența bogată a academicianului Vitalie Postolati este de o valoare inestimabilă pentru elaborarea politicilor în domeniul energiei. O contribuție valoroasă în acest domeniu a fost adusă, în particular, în perioada activității sale în calitate de director adjunct al Departamentului de Energetică și Resurse Combustibile al Republicii Moldova și de reprezentant al Republicii Moldova la Centrul Energetic al Regiunii Marii Negre. A participat activ la elaborarea Programului de dezvoltare a energiei din Republica Moldova până în anul 2010, Programului Național de gazificare a Republicii Moldova până în anul 2010, Programului Național de renovare și descentralizare a sistemelor de termoficare a localităților din Republica Moldova, Concepției de dezvoltare și Schemei de amplasare a centralelor electrice pe teritoriul Republicii Moldova, Legii energiei regenerabile, Strategiei energetice a Re-

publicii Moldova până în 2020, Strategiei energetice a Republicii Moldova până în 2030.

Rezultatele muncii asidue a academicianului Vitalie Postolati sunt publicate în circa 350 de lucrări științifice, inclusiv opt monografii. Soluții tehnice propuse au fost protejate cu 28 de brevete de invenție în Uniunea Sovietică și 21 de brevete de invenție peste hotare, inclusiv în SUA, Anglia, Franța, Germania, Canada, Suedia și Japonia. Meritele domniei sale au fost înalt apreciate. Este deținător al Diplomelor de onoare ale Prezidiului Sovietului Suprem al RSSM, Diplomei de onoare a Ministerului Economiei al Republicii Moldova. Este laureat al Premiului Academiiilor de Științe a Ucrainei, Moldovei și Republicii Belarus. A fost decorat cu Medalia AȘM „Dimitrie Cantemir”, Meda-

lia „Meritul Științific”, clasa II și alte distincții.

Aniversarea vârstei de 80 de ani este un bun prilej pentru exprimarea celor mai sincere sentimente de recunoștință din partea comunității științifice și a energeticienilor pentru realizările remarcabile în domeniul cercetării, ingineriei energetice și contribuția valoroasă la asigurarea securității energetice a țării noastre. Cu prilejul frumoasei aniversări, îi dorim sănătate, optimism, energie creatoare și noi realizări științifice în domeniului.

*Acad. Gheorghe Duca
Acad. Ion Tighineanu
Dr. hab. Veaceslav Ursachi*

Vladimir Palamarciuc. *Darurile toamnei*, piesă din cvadriptic, 2004, hârtie, acuarelă, 60 × 70 cm